

Preek

bij Deuteronomium 5: 6 – 21

en Lucas 4: 1 - 13

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Elke keer voordat er iets groots gebeurt in het evangelie,
zie je dat Jezus zich terugtrekt op een stille plek
om in gebed te gaan; zich te bezinnen.

In het Bijbelgedeelte van vanmorgen gebeurt dat in de meest extreme vorm:
door zich terug te trekken in de woestijn:

Dé plaats van stilte en eenzaamheid.

Dé plaats waar je leert om mens van God te zijn.

Veertig dagen.

Het getal van wachten, leren en groeien.

Wij staan aan het begin van de Veertigdagentijd.

*Laten we vanmorgen luisteren naar dat verhaal van Jezus in de woestijn
en proberen te ontdekken hoe onze Veertigdagen*

enigszins op Zijn Veertigdagen zouden kunnen lijken.

*Kunnen deze Veertig dagen ook voor ons een tijd worden van bezinning,
van gebed.*

Een tijd waarin duidelijker wordt wie we zijn

en wie we WILLEN zijn voor God en voor onze naaste?

En waarin we net als Jezus ontdekken wat de verleidingen zijn

die je uit je evenwicht willen halen

en die je wegtrekken van de weg die God met je wil gaan.

Een woestijn is in het extreme de plek van stilte, leegte, eenzaamheid.

Een plek ook van honger en ongemak.

De lange dagen en de nog langere nachten.

De intensieve concentratie.

De gevoeligheid, het verscherpte bewustzijn,

van een mens die alleen is

en verstoken van alle contact en comfort.

*Ik was ooit eens een week in stilte bij een christelijke leefgemeenschap. Nooit
geweten dat stil zijn, geconcentreerd bezig zijn met een Bijbeltekst*

en je gedachten over het leven zoveel energie zou vergen.

Onvoorstelbaar dat Jezus dat 40 dagen achter elkaar kon!!

Daar in de woestijn hamerden de woorden in zijn hoofd.
Daar komen en gaan, flitsend en soms borend, de gedachten.
Daar trekt telkens weer terug die ene vraag:
 wat is de weg? wat zal mijn leven zijn?
Een mens in crisis.

Jezus heeft daar een enorme worsteling en tweestrijd meegemaakt,
en werd daar overvallen en gekweld door duizend vragen:
wie ben ik? wat moet ik?
In de woestijn is Jezus één en al oor.
Hij luistert,
Want God zal tot Hem spreken, zoals Hij eenmaal sprak tot Mozes en tot Elia.

En zie, in de woestijn wordt inderdaad gesproken.
Woorden die klinken als woorden van God.
Bijbelteksten.
Inspirerend en bemoedigend. Woorden die wegen wijzen.
Ze spiegelen een grootse toekomst voor.
Een toekomst waarin Jezus veel kan betekenen.
Hij met zijn mogelijkheden, met zijn grote gaven.

Maar ... is het wel God die spreekt?

Of ... is het een stoorzender?

Is het de Duivel, de verwarringmaker die altijd goed en kwaad door elkaar heen
haalt en mensen op kronkelpaden brengt?
En hoe kun je dat onderscheiden?
De hemel houdt zijn adem in.

Hoe zal het aflopen, daar in de woestijn, met die man alleen?
Geen hachelijker moment in Jezus' leven dan die 40 dagen en nachten in de
woestijn waar de Geest zelf Hem gebracht heeft.
Drie keer (zegt dit verhaal) is er een crisis geweest.
Drie keer heeft Jezus klaar en duidelijk moeten kiezen.
Keuzes die zijn leven voorgoed zouden bepalen.

1^e verleiding

Met brood begon het.
Geen wonder: 40 dagen en 40 nachten vasten.
In de woestijn is niets. Zijn er alleen maar stenen.

Als je er lang naar kijkt gaan ze op broden lijken.
Dan spreekt er een stem tot Hem:

*“Als je Gods zoon bent,
spreek dan je machtswoord uit
en deze stenen zullen broden worden”.*

Dat zou geweldig zijn voor een zoon van God:
van stenen brood maken, voor jezelf, maar ook voor anderen.
Niemand meer honger, iedereen voldoende te eten.
Is dat niet de taak van de Messias?
Zorgen dat de mensen het goed hebben.
En is dat niet het belangrijkste in het leven: dat je te eten hebt?
Moeten we daar niet voor werken?
Is ons werk, onze techniek, onze cultuur, niet één grote poging om van stenen
brood te maken?

Waarom zegt Jezus dan “nee”?
Omdat de zoon van God zich niet bewijst door de oplossing van de broodvraag.
Omdat de zoon van God gekomen is om mensen er aan te herinneren dat ze
voedsel wel broodnodig hebben, maar dat ze er niet van leven.
Om ze duidelijk te maken dat ze leven van de woorden van God – en dat dan
(in 2^e instantie) de broodvraag opgelost wordt.

*Zoek eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, (zegt Hij zelf) en dit
alles (voedsel, kleding) zal u bovendien geschonken worden.*

Want de mensen zullen leren te breken en te delen.
Brood komt er niet bij toverslag,
brood komt er als er gerechtigheid heerst.
Zo staat er geschreven:

Niet van brood alleen zal de mens leven.

Dat zijn woorden uit het boek Deuteronomium,
het verhaal over Israëls leertijd, 40 jaren in de woestijn.
Gesproken niet als schrale troost voor hongerige mensen,
maar als bemoediging voor mensen die uit Gods hand eten.

En als Jezus die woorden herhaald heeft

is het allemaal ineens over.
De stenen zijn weer stenen.
En de stem zwijgt.
Jezus zal de mensen geen stenen voor brood geven.
Hij geeft ze het brood van het leven.
Maar dat zal niet alleen harten verzadigen, maar ook hongerigen voeden.
Het heeft net zo goed te maken met Ontwikkelingshulp
als met viering van het Avondmaal.

De tweede verleiding

De 2^e verleiding gaat over **macht**.
Weer spreekt de stem als Jezus de berg op gaat.
Het is of Hij op de hele wereld uitkijkt.
Hoe kun je van die wereld een nieuwe wereld maken,
land van belofte, koninkrijk van God?

“Als je je voor me buigt”, zegt de stem, “dan zul je macht hebben over die wereld”.

Want de Messias zal het Godsrijk op aarde vestigen:
geweld en onrecht uitbannen, heel maken en recht zetten.
En het doel heiligt de middelen.
De messiaanse oorlog zal uitlopen op mondiale vrede.

Weer antwoordt Jezus met woorden uit het boek Deuteronomium:

*Gij zult de Heer uw God aanbidden
en Hem alleen dienen, zegt Hij.*

Want de weg van het koninkrijk van God in deze wereld is niet die van de
macht van de heerschappij,

maar van de kracht van de Geest.

Niet van het heersen en dwingen,
maar van de liefde die mensen voor God inneemt en ze verandert.

Wat een boodschap is dat om op 9 maart 2025 te horen
enkele maanden na het aantreden van Trump
een week na de schoffering van Zelensky in het Witte Huis
nu wereldwijd alleen het recht van de sterkste,
de machtigste lijkt te heersen

er miljoenen mensen naar zijn pijpen dansen

waaronder velen die zich christen noemen.

Al zijn er gelukkig ook tegenkrachten.

Zo was vorige week Natascha van Wezel de spreker bij het Zincafé om te spreken over haar essay 'Hoe houd je je hart zacht'.

Wat is het inspirerend hoe zij hoopvol en vastberaden het belang van de zachte krachten blijft benadrukken in deze angstige tijden van polarisatie.

Godsvertrouwen

Tenslotte ging het in de woestijn over godsvertrouwen.

De Messias zal niet alleen voor brood zorgen en macht hebben,

Hij zal ook een voorbeeld zijn van godsvertrouwen.

“Als je Gods zoon bent (zegt de stem), stort je dan van het tempeldak, voor het aangezicht van alle gelovigen.”

Zegt de psalm niet dat God zijn engelen opdracht zal geven om je op handen te dragen?

Zelfs de stem in de woestijn begint nu al de Bijbel te citeren.

Later in het evangelie zal het nog uitdagender klinken:

Red jezelf als je Gods zoon bent, en kom van het kruis af!

En weer spreekt Jezus woorden uit het boek Deuteronomium:

“Je zult de Heer, je God, niet verzoeken”.

Vertrouwen is vertrouwen.

En degene die je vertrouwt, hoeft niet uitgeprobeerd te worden.

Wie vertrouwt hoeft geen bewijzen en zoekt het niet in demonstraties van eigen geloof.

Vertrouwen betekent: gehoor geven en gehoorzamen; zelf trouw zijn.

En onderweg gebeuren de wonderen, de tekenen van Gods aanwezigheid.

Die worden niet uitgelokt of afgedwongen, die worden gegeven.

Soms wel en soms niet.

Zó heeft Jezus wonderen gedaan, mensen genezen, voor brood gezorgd, de elementen naar Zijn Hand gezet.

Niet als demonstratie van eigen grootheid, maar als teken van Zijn verbondenheid met God en met de mensen.

Samenvatten

Zo hebben we vanmorgen gehoord van drie verleidingen.

Drie keer werd de kortste weg voorgehouden, maar niet naar het doel.

De stem van de Duivel probeerde Jezus terug te werpen op zichzelf, maar we horen dat Jezus geen enkele keer het woord "ik" gebruikt, maar elke keer zegt: "Er staat geschreven".

Deze mens is zo geoefend in het luisteren naar de Schrift, en daarmee naar God zelf.

Hij gaat daarmee een weg, waarmee Hij ons grote voorbeeld is, 40 dagen lang tot aan Pasen.

Een weg, die constante oefening vereist –

die weg van dienstbaar zijn aan mensen,

van : vertrouwen en trouw zijn

zelfs als wòrd je van het tempeldak naar beneden gegooid.

Amen.